

Kázání: 222. Jak vylézt z jámy

Kázání

Jak vylézt z jámy

Kázání

Jak vylézt z jámy

1. čtení: Žalm 30

1 Žalm. Píseň při posvěcení Hospodinova domu. Davidův.

2 Hospodine, tebe vyvyšuji, neboť jsi mě vytáhl z hlubin, nedopřáls mým nepřátelům, aby se nade mnou radovali.

3 Hospodine, Bože můj, k tobě jsem volal o pomoc a uzdravils mě.

4 Vyvedl jsi mě z podsvětí, Hospodine, zachovals mě při životě, abych nesestoupil v jámu.

5 Pějte žalmy Hospodinu, jeho věrní, vzdejte chválu tomu, co připomíná jeho svatost,

6 neboť jeho hněv je na okamžik, jeho přízeň však na celý život. Večer se uhostí pláč, a ráno všechno plesá.

7 V dobách pohody jsem řekl: Mnou nikdy nic neotřese.

8 Hospodine, svou přízní jsi mocnou učinil mou horu. Ukryls tvář a zděsil jsem se.

9 K tobě, Hospodine, volám, tebe, Panovníku, prosím:

10 Jaký užitek vzejde z mé krve, sestoupím-li v jámu? Což ti prach vzdá chválu, bude hlásat tvoji věrnost?

11 Hospodine, slyš a smiluj se nade mnou, buď mi pomocníkem, Hospodine.

12 Můj nářek jsi změnil v taneční rej, vysvlékls mě z žíněného roucha, opásal jsi mě radostí,

13 aby má sláva ti pěla žalmy a již neumlkla. Hospodine, Bože můj, budu ti vzdávat chválu věčně.

2. čtení: Marek 5, 21 - 43

21 Když se Ježíš přeplavil v lodi opět na druhou stranu a byl ještě na břehu moře, shromáždil se k němu velký zástup.

22 Tu přišel jeden představený synagógy, jménem Jairos, a sotva Ježíše spatřil, padl mu k nohám

23 a úpěnlivě ho prosil: „Má dcerka umírá. Pojď, vlož na ni ruce, aby byla zachráněna a žila!“

24 Ježíš odešel s ním. Velký zástup šel za ním a tlačil se na něj.

25 Byla tam jedna žena, která měla dvanáct let krvácení.

26 Podstoupila mnohé léčení u mnoha lékařů a vynaložila všechno, co měla, ale nic jí nepomohlo, naopak, šlo to s ní stále k horšímu.

27 Když se doslechla o Ježíšovi, přišla zezadu v zástupu a dotkla se jeho šatu.

28 Říkala si totiž: „Dotknu-li se aspoň jeho šatu, budu zachráněna!“

29 A rázem jí přestalo krvácení a ucítila v těle, že je vyléčena ze svého trápení.

30 Ježíš hned poznal, že z něho vyšla síla, otočil se v zástupu a řekl: „Kdo se to dotkl mého šatu?“

31 Jeho učedníci mu řekli: „Vidíš, jak se na tebe zástup tlačí, a ptáš se: ‚Kdo se mne to dotkl?‘“

32 On se však rozhlížel, aby našel tu, která to učinila.

33 Ta žena věděla, co se s ní stalo, a tak s bázňí a chvěním přišla, padla mu k nohám a pověděla mu celou pravdu.

34 A on jí řekl: „Dcero, tvá víra tě zachránila. Odejdi v pokoji, uzdravena ze svého trápení!“

35 Když ještě mluvil, přišli lidé z domu představeného synagógy a řekli: „Tvá dcera zemřela; proč ještě obtěžuješ Mistra?“

36 Ale Ježíš nedbal na ta slova a řekl představenému synagógy: „Neboj se, jen věř!“

37 A nedovolil nikomu, aby šel s ním, kromě Petra, Jakuba a jeho bratra Jana.

38 Když přišli do domu představeného synagógy, spatřil velký rozruch, pláč a kvílení.

39 Vešel dovnitř a řekl jim: „Proč ten rozruch a pláč? Dítě neumřelo, ale spí.“

40 Oni se mu posmívali. Ale on všechny vyhnal, vzal s sebou otce dítěte, matku a ty, kdo byli s ním, a vstoupil tam, kde dítě leželo.

41 Vzal ji za ruku a řekl: „Talitha kum,“ což znamená: ‚Děvče, pravím ti, vstaň!‘

42 Tu děvče hned vstalo a chodilo; bylo jí dvanáct let. A zmocnil se jich úžas a zděšení.

43 Ježíš jim přísně nařídil, že se to nikdo nesmí dovědět, a řekl, aby jí dali něco k jídlu.

Sestry a bratři, když jsme byli s bratrem ještě školou povinni, budila nás mamka každé ráno zvoláním: „Děti, vstávat, školička volá!“ Zvolání bylo plné čerstvé ranní energie, optimismu a chuti do nového dne, plné všeho toho, co jsme právě v tom okamžiku s mžourajícíma očima a zívajícími ústy postrádali.

Měl jsem tento způsob probuzení rád asi tak jako když vám zazvoní na nočním stolku budík. Ten se ovšem dá ještě zaklapnout, ale zaklapněte optimisticky naladěnou mamku, která už si předtím stihla rozhýbat tělo i mysl deseti minutami cvičení u otevřeného okna!

Nic naplat, muselo se vstát, posnídat rohlík s máslem a marmeládou, zapít ho bílou kávou a odebrat se do školičky.

Jakpak asi muselo být té dvanáctileté holčičce, když jí Ježíš vzal za ruku a pravil „talitha kum“ což v překladu z aramejštiny znamená něco jako „holčičko vstávat, život volá!“

Situace byla v porovnání s naším vstáváním do školičky ještě trochu komplikovanější. Holčička právě zemřela. Do domu smutku už se dokonce dostavil profesionální soubor kvílení a pláčů, což byly v souladu s tehdejšími zvyklostmi k tomuto účelu organizované sousedky. Jejich vystoupení s naříkáním a bědováním už začalo.

Mimochodem, naše evropská kultura nám velí emoce potlačovat, zachovat si jakous takous důstojnost a tvář. Na Blízkém východě se s plačkami můžeme setkat dodnes. Jejich hlasité projevy smutku mají jeden velmi důležitý úkol. Pomáhají pozůstalým, na něž zármutek a bolest doléhají nejvíce, uvolnit a odblokovat emoce, takže se mezi ostatními nemusí cítit nepatřičně.

Ostatně na jiném místě něco podobného Ježíš doporučuje i svým učedníkům: „Plačte s plačícími a radujte se s radujícími.“ Jinými slovy: sdílejte emoce s druhými lidmi, nebudte vůči emocím bližních neteční.

Nejspíš s tím tenkrát učedníci měli potíž stejně jako my dnes. Je jednodušší kázat suché teorie o Bohu, než s lidmi sdílet jejich starosti a radosti.

Plačky z dnešního příběhu byly zdá se také jenom odtažitě profesionálky. Kvílet sice uměly dobře, ale soucitu ve svém repertoáru asi moc neměly, jinak by se nemohly tak rychle přeorientovat z pláče na posmívání. To když Ježíš řekl, ať s tím nářkem přestanou, protože dítě jenom spí.

Na druhou stranu jsou pláč a naříkání také tak trochu riziko. Riziko, že se do nich vložíme natolik, až pro samé slzy přestaneme vidět jakoukoli naději, východisko, světlo v tunelu. Někdy je člověku v sebelítostném kvílení dokonce tak dobře a teploučko, až se mu nechce ani vyjít ven na čerstvý vzduch a nově se nadechnout.

Po křesťansku tomuhle nadechnutí říkáme víra. A právě o víře celé to dnešní povídání je. Předseda synagogy Jairos si dodal odvahy a veřejně Ježíše požádal o pomoc pro svou nemocnou dceru. Riskoval tím velice. Nejen posměch plaček, které už na místě jak se patří kvílely. Riskoval i opletačky s úřady.

Však také Ježíš všem, kdo byli u toho, když dvanáctiletá dívčina vstala z lože, nařídil, aby o tom nikde nemluvili. Z politických a náboženských důvodů. Král, kněží ani znalci zákona by z něčeho takového určitě neměli radost. Herodes by se bál, že ho Ježíš odstaví od moci. Kněží by neunesli, že Jairos zdravotní stav dcery neřešil s nimi – jsou totiž už od dob Mojžíšových vedle kněžské funkce pokládání současně i za praktické lékaře. Zákoníci by zase namítali, že něco takového jako je vzkříšení z mrtvých není možné, jedině snad za účasti vládce temnot Belzebuba.

Stejně jako předseda synagogy Jairos si dodala odvahy i žena dlouhodobě postižená krvácením. Riskovala hodně. Kdyby se na to přišlo, že chodí mezi lidmi a přitom má nemoc, která ji ze zákona činí trvale nečistou, byl by to poprask. Lidé by s ní už nechtěli mít nic společného. Kultická nečistota člověka vyrazuje ze společnosti, ruší dlouholeté vztahy, vrhá jej do samoty a závislosti na smilování těch druhých.

Je to skutečně riskantní záležitost tahle víra! Žena se dotkne Ježíšova pláště a hned zase konspirativně zmizí v davu. Nakonec se na to sice přijde, ale závěr je překvapivě pozitivní: „Tvá víra tě zachránila, jsi zdravá.“

Zkusme si nyní, sestry a bratři, představit, copak asi po návratu Jairovy dcery do života a po uzdravení dlouhodobě nemocné ženy následovalo. Bezpochyby se to mezi lidmi rozneslo. Řekl bych, že v sobotu bylo v synagoze narváno, zpívaly se žalmy, určitě také žalm třicátý, který jsme dnes slyšeli v prvním čtení.

Proč asi zpívali zrovna tenhle žalm? Protože je to píseň o vysvobození z ohrožení nemocí a smrtí. Žalmista vzdává chválu Hospodinu za to, že ho vytáhl z hlubin, vyvedl z podsvětí, nedovolil, aby sestoupil v jámu. Všechno to jsou obrazy, které staří Izraelité používali k popisu života po smrti. Hlubina, podsvětí, jáma.

Na rozdíl od středověku, který nás obdařil barvitými obrazy nebe a pekla, ve starozákonním starověku znali jen hlubinu, podsvětí a jámu. Všechny tři výrazy označují jeden prostor pod plackou zemí, kam odcházejí ti, kdo zemřou. Sice je to místo odpočinku, ale jinak není moc o co stát. Takový život neživot.

Básník argumentuje: „Jaký z toho budeš mít Bože užitek, když sestoupím do jámy? Jako prach pod zemí už tě nebudu moci chválit a rozhlašovat jak jsi dobrý!“ Z jámy se totiž nedá dost dobře chválit Hospodina, stvořitele všeho živého.

Do jámy člověk ovšem nemusí spadnout pouze v okamžiku smrti, jak předpokládal žalmista. Můžeme se v ní ocitnout klidně i během života. Může nám ji někdo nastražit, třeba když naletíme šmejdům obchodujícím s hrnci nebo nekřesťanskými úvěry. Můžeme jámu nastražit sami na někoho druhého a pak do ní spadnout – i to se stává.

Nejčastěji původce jámy ale neznáme. Prostě na nás něco dolehne, něco nepěkného nás potká, najednou jsme dole, jako se to stalo předsedovi synagogy Jairovi nebo oné nemocné ženě. Z ničeho nic jsme v koncích, ne a ne se z toho dostat ven. Radost ze života je ta tam.

Nejhorší je, když v tu chvíli nenajdete nikoho, kdo by vám podal pomocnou ruku. Plačky budou sice nad vámi klidně profesionálně kvílet, ale když se zmíníte o tom, že v jámě zůstat nechcete, bez rozpaků se vám vysmějí.

Co s tím? Bible nabízí způsob, jak z toho ven. Víra. Odvaha nesmířit se se svým stavem. Víra totiž znamená naději. A vůbec teď nechci tvrdit, že ten, kdo věří, nebude mít nikdy starosti a problémy, že tomu, kdo věří, se budou vyhýbat nemoci. Takhle jednoduché to není.

Víra má jednu přednost: nehrabe se v minulosti, nehledá viníky, neutápí se v sebelítosti, nýbrž hledí do budoucnosti, dokáže si představit změnu k lepšímu. Bez téhle víry by býval Jairo Ježíše nikdy neoslovil. Bez téhle víry by se ona žena Ježíše nikdy nedotkla. Bez téhle víry by žalmista nikdy nesložil svůj žalm. Bez víry, že jakkoliv hluboká jáma není napořád, se nedá dost dobře chválit Hospodina, nelze mít radost ze života. Bez téhle víry se jednoduše nedá žít.

Sestry a bratři, první křesťané nebyli naivní snílkové. Dobře věděli, že se jim nemoci, neštěstí nebo třeba pronásledování vyhýbat nebudou. Postavili se k tomu ale jinak, než bylo tehdy zvykem. Nebrali to jako úděl, osud, jako něco, s čím se nedá nic dělat. Věděli, že když se věří, vždycky se dá něco dělat. Označovali tohle děláni slovem agape, dnes bychom to přeložili jako obětavá vzájemná solidarita.

Jo, a ještě jedna drobnost! Když už je člověk mimo nebezpečí, mimo otevřenou tlamu jámy, měl by se z té vší radosti ze života ujistit, zda stojí nohama na zemi.

Jako ten Jairo, když mu dcerka najednou vstala z postele, zapomněl samou radostí, že by se měla po tom náročném spánku také najíst. Ježíš mu to musel připomenout a tahle připomínka platí i nám.

Víra nás nevzdaluje pozemským potřebám, ba právě naopak. Více než předtím najednou vnímáme lidi kolem nás, lidi v nouzi, nemocné a zahrabané ve svých jamách. „Talitha kum“ – vstávat, život volá! – je teprve začátek. Následovat by měl, obrazně řečeno, rohlík s máslem a marmeládou, zapitý bílou kávou a potom hurá do školičky života, do školičky víry.

PeČ

SPCH 30. 6. 2024

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)